

Door variatie in bewerkingen goede

Om de arbeidsomstandigheden bij het planten zoveel mogelijk te verbeteren werkt Van Staalduinen met plantkarren.

Zoon Gertjan: "Een plantrobot is nog steeds onze grote wens. Dat is echter pas goed mogelijk als we een nieuw bedrijf gaan bouwen."

Gerrit van Staalduinen uit 's Gravenzande teelt al ruim dertig jaar chrysanten. Sinds enkele jaren krijgt hij daarbij ondersteuning van zijn zoon Gertjan en dochter Christine. Daarmee is het een echt familiebedrijf. De teler vindt arbeidsomstandigheden zeer belangrijk. Daarom letten hij en zijn zoon en dochter er steeds op dat de mensen op de juiste en meest gemakkelijke manier hun werk uitvoeren. Omdat hij zelf zijn eigen moerplanten teelt en zelf stekt is de variatie aan bewerkingen voor een chrysantenbedrijf erg groot.

TEKST: TON HENDRIX

BEELD: ERIC VAN HOUTEN

Op het 3,3 ha grote bedrijf van Van Staalduinen aan Kapittelland op de grens van 's-Gravenzande en Hoek van Holland werken vijf vaste mensen, twee uitzendkrachten en ongeveer vijftien scholieren. Dat laatste is opmerkelijk voor een chrysantenbedrijf.

"De meeste chrysantentelers werken nauwelijks met scholieren. Bij ons willen ze graag werken, omdat de variatie aan bewerkingen en werkhoudingen erg groot is. Scholieren die eenmaal bij ons werken, maken zoveel mond-op-mond reclame dat we steeds over voldoende van deze arbeidskrachten kunnen beschikken. We krijgen zoveel aanbod dat we streng kunnen selecteren."

De werksfeer op het bedrijf is zodanig goed dat de mensen zelf regelmatig een

personeelsfeestje organiseren. Ze willen niet alleen tijdens werktijd, maar ook daarbuiten, met elkaar optrekken.

Grote variatie in werkzaamheden

Alle vaste medewerkers verrichten alle voorkomende bewerkingen. Iedereen kent alle bewerkingen en voert deze ook regelmatig uit. "Daardoor kunnen onze mensen elkaar heel gemakkelijk vervangen. Iedereen voert ook alle bewerkingen iedere week uit waardoor de belasting zeer gevarieerd is. Daardoor voorkomen we een eenzijdige belasting van bepaalde mensen. Daarmee voorkomen we problemen."

Alle lichaamshoudingen komen bij deze teler iedere dag aan bod. Dat betreft het bukkend stek plukken, zittend stek steken,

het liggend perspotten uitzetten, het lopend oogsten en het staand inhoezen en verpakken. Daardoor is de variatie in fysieke belasting erg groot en zijn de medewerkers nooit de gehele dag met hetzelfde werk bezig. Mede daardoor is het ziekteverzuim erg laag, de afgelopen drie jaar bedroeg dat minder dan 1%. Dat is ongeveer de helft van het gangbare ziektepercentage (2,2%) in de glastuinbouw. En dat is al het laagste binnen de gehele agrarische sector.

Eigen taak vaste medewerkers

Alle vaste medewerkers hebben een eigen taak. Iedereen is verantwoordelijk voor een gedeelte van het werk zoals de stekproductie, het planten, het oogsten, het inhoezen en inpakken en het onderhoud. Daardoor

werksfeer en weinig verzuim

komen alle bewerkingen op tijd klaar en is de kwaliteit gegarandeerd goed.

Van Staalduinen: "Door de mensen de verantwoordelijk te geven voor een bepaalde taak is het 'hun eigendom', zij zorgen dat 'hun werk' goed en op tijd gebeurt. Natuurlijk vereist dat enige afstemming, maar omdat de vaste mensen al langer bij ons werken, gaat dat bijna op de automatische piloot. "Door de belichting is de arbeidsbehoefte jaarrond ongeveer gelijk. 's Winters is deze minimaal tweederde van de topdrukke in de zomer. Door een flexibele inzet van het uitzendbureau, met één tot maximaal vier personen per week, en met onze scholieren kunnen we onze arbeidsbehoefte gemakkelijk invullen."

Eigen vindingen

Van Staalduinen is altijd op zoek naar de beste hulpmiddelen om de arbeidsomstandigheden te verbeteren. En als deze er niet zijn, dan ontwikkelt hij die zelf. Zo heeft hij een aantal verbeteringen op zijn naam staan, die de arbeidsomstandigheden bij het stomen verbeteren. Dat betreft onder andere de drukstangen aan de hijsverwarming, die het stoomzeil op zijn plaats houden. Ook heeft hij een oprolmachine voor het stoomzeil bedacht. Beide hulpmiddelen besparen niet alleen arbeid bij het verplaatsen van het stoomzeil, maar ze verbeteren de arbeidsomstandigheden enorm. Door de stangen hoeven de medewerkers geen kettingen meer te verslepen of het zeil in te spitten. Met de oproller voorkomt hij het slepen met een zwaar en vaak nog warm zeil.

Andere verbeteringen

De teler heeft nog een aantal minder in het oog springende verbeteringen aange-

Van Staalduinen zorgt er onder andere voor dat zijn medewerkers zittend stek steken.

bracht op zijn bedrijf. Zo heeft hij de pallet waarop de kratten met planten staan aangepast naar 120 x 120 cm. Daardoor kan hij twee rijen van drie kratten op een pallet plaatsen. Deze kratten staan met de open zijde naar de buitenkant. De medewerker, die de potten in de kratten schept, hoeft de pallet daardoor maar één keer te draaien om alle potten er vanaf de korte kant in te schuiven.

Op de aangepaste pallet passen meer kratten op een laag waardoor ze de pallet minder hoog (8 in plaats van 10 lagen) hoeven te stapelen om eenzelfde aantal kratten kwijt te kunnen. Dat heeft zowel bij het inscheppen van de potten als bij het uitplanten voordelen.

Automatisch planten

Dit bedrijf heeft vier bedden per kap in het oudste deel van het bedrijf en vijf bedden per kap in het nieuwe deel. Daarom is een plantrobot geen optie. Een plantrobot met 'slechts' twee plantunits is bij zo'n bedrijfsopzet bedrijfseconomisch niet verantwoord.

Om de arbeidsomstandigheden bij het planten zoveel mogelijk te verbeteren werken ze nu met plantkarren, waarop de mensen liggend de potten op de grond zetten. Dat is al een hele verbetering ten opzichte van het kruipend poten. Zoon Gertjan: "Een plantrobot is nog steeds een grote wens van ons. Dat is pas goed mogelijk zodra we een nieuw bedrijf gaan bouwen. Zolang moeten we ons 'behelpen' met deze plantkarren. Door taakrotatie laten we deze klus door zoveel mogelijk mensen uitvoeren waardoor we ook de belasting over zoveel mogelijk medewerkers verdelen. Daardoor valt het voor iedereen mee en is het een afwisseling met het andere werk."

Stekproductie in Afrika

Al dertig jaar houdt deze teler een bedrijfsregistratie bij. De gegevens over arbeid, productie, opbrengsten en gasverbruik gaan elektronisch naar DLV, waar een medewerker er eens per vier weken een groepsoverzicht van opstelt en dat terug mailt naar alle leden. Dat overzicht wordt iedere vier weken in de excursiegroep behandeld.

Van Staalduinen: "Nog steeds komen daaruit dingen naar voren, die tot nadenken

Op een aangepaste pallet staan de kratten met de open zijde naar de buitenkant. De medewerker hoeft de pallet daardoor maar één keer te draaien om alle potten er vanaf de korte kant in te schuiven.

stemmen en tot verbeteringen leiden. Zo hebben we onlangs besloten om onze moerplanten (stekproductie) naar een Afrikaans land te verplaatsen omdat ze daar meer licht hebben. We kunnen daardoor zwaardere stekken produceren dan hier met assimilatiebelichting. In de groep merken we dat we meer uitval hebben dan bedrijven met vergelijkbare rassen. Door deze stap bereiken we weer een stukje kwaliteitsverbetering."

Vervolgserie arbeidskundige artikelen

Dit is het zesde artikel in een serie over het optimaliseren van arbeid op het eigen bedrijf. Eerdere artikelen verschenen in de uitgaven van april, mei, juni/juli, augustus en september.

Op het chrysantenbedrijf van Gerrit van Staalduinen is de variatie in bewerkingen erg groot omdat zij zelf hun stek bewortelen en eigen moerplanten hebben. Alle werkhoudingen komen daardoor voor.

Door iedereen alle bewerkingen te laten uitvoeren is de variatie in fysieke belasting eveneens zeer wisselend, wat positief uitwerkt op het welbevinden van de mensen. Mede daardoor zijn ziekteverzuim en personeelsverloop erg laag. Er werken relatief veel scholieren, wat weer een positief effect heeft op de werksfeer.

SAMENVATTING